

Bruxelles, 4. listopada 2024.
(OR. en)

13994/24

ENER 474
COMPET 981
CLIMA 332

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Razlike u veleprodajnim cijenama električne energije – razmjena mišljenja

Za delegacije se u Prilogu nalaze osnovne informacije predsjedništva o razlikama u veleprodajnim cijenama električne energije s ciljem pripreme za sastanak Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (energetika) 15. listopada 2024.

Razlike u veleprodajnim cijenama električne energije**Kontekst i pregled**

Posljednjih mjeseci središnja i istočna te jugoistočna Europa suočile su se s visokim cijenama električne energije, uz velik porast cijena tijekom vršnih sati, posebno navečer. Te cijene, koje su u nekim slučajevima u srpnju i kolovozu 2024. premašile 400 EUR/MWh, nerazmjerno su utjecale na regiju jugoistočne Europe i stvorile znatan pritisak na njihova gospodarstva i konkurentnost.

Države članice u toj regiji posebno su pogođene, što je dovelo do problema u pogledu konkurentnosti. Zato pozivaju na koordinirano djelovanje EU-a kako bi se stabilizirale cijene i poboljšala energetska sigurnost u regiji.

Komisija u bliskoj suradnji s pogođenim državama članicama razmatra moguće uzroke i čimbenike koji su mogli dovesti do te situacije, uključujući visoku potražnju za električnom energijom tijekom toplinskog vala ili radove na održavanju prijenosne mreže i radove na održavanju u nekoliko elektrana. Neodgovarajuća prekogranična infrastruktura također otežava učinkovitu distribuciju električne energije među nekim regijama, posebno tijekom razdoblja najveće potražnje, što povećava cijene i dovodi do neučinkovitosti tržišta. Osim toga, regija jugoistočne Europe nije u potpunosti integrirana sa širim tržištem električne energije EU-a, što može dovesti i do znatnih razlika u cijenama i spriječiti neometan prijenos viška energije iz drugih područja.

Istodobno, regija se suočava s izazovima povezanim s upravljanjem promjenjivom energijom iz obnovljivih izvora zbog nedovoljne dostupnosti skladištenja ili drugih rješenja u pogledu fleksibilnosti. Na primjer, zbog smanjene hidroelektrične energije uslijed sušnih uvjeta neke države članice više se oslanjaju na elektrane na ugljen i plin, što pak povećava troškove.

Ti nagli porasti na veleprodajnom tržištu električne energije, posebno u srednjoj i jugoistočnoj Europi, ukazuju na potrebu da se razmotre ciljane mjere kojima se može učinkovito doprinijeti jačanju tržišta električne energije, energetske sigurnosti i stabilnosti u regiji i općenito u Uniji.

Potrebne mjere

Kako bi se odgovorilo na te izazove, osiguralo pravilno funkcioniranje tržišta u cijelom EU-u, bolje upravljalo promjenjivošću energije iz obnovljivih izvora i učinkovitije uskladila ponuda s potražnjom, potrebna su znatna ulaganja u međupovezanost i fleksibilnost (odgovor na potražnju, skladišni kapacitet i dr.), povrh daljnjih ulaganja u infrastrukturu, uz omogućivanje ciljanih prilagodbi i mehanizama solidarnosti za potporu državama članicama. Istodobno će možda biti potrebne kratkoročne mjere kako bi se spriječila razdoblja visokih cijena tijekom zimskog razdoblja. Važno je osigurati da se u nacionalnim odlukama uzimaju u obzir i širi regionalni učinci. Bolja koordinacija među operatorima prijenosnih sustava i koordinacija planiranja infrastrukture ključni su za ispunjavanje punog potencijala regije i stabilizaciju cijena.

Pitanja za usmjeravanje rasprave

1. Koji bi se dodatni koraci mogli poduzeti za povećanje fizičkih prekograničnih kapaciteta kako bi se poboljšala trgovina među različitim regijama Europske unije?
2. Postoji li potreba za poboljšanjem koordinacije kako bi se osiguralo da se u odlukama na razini zemalja uzme u obzir njihov širi regionalni učinak?
3. Koji su kratkoročni i dugoročni koraci potrebni u regiji i općenito na unutarnjem energetske tržištu kako bi se olakšalo uvođenje fleksibilnosti, poboljšala učinkovitost prekograničnih tokova i povećale transparentnost i dostupnost podataka o električnoj energiji?